

רשומות

הצעות חוק

2 ביולי 1965

663

ב' בתמוז תשכ"ה

עמוד

290	• • • • •	חוק הדיינים (תיקון), תשכ"ה—1965
292	• • • • •	חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 6), תשכ"ה—1965

חוק הדיינים (תיקון), תשכ"ה-1965

1. בסעיף 7 (ב) לחוק הדיינים, תשט"ו-1955¹ (להלן - החוק העיקרי), במקום "שני הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "כל אחד משני הרבנים הראשיים לישראל".

תיקון סעיף 7

2. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 8

8. (א) שני הרבנים הראשיים לישראל ישמשו בתוקף תפקידם נשיאי בית הדין הרבני הגדול כל עוד הם מכהנים כדיינים; היה רק רב ראשי לישראל אחד המכהן כדיין, ישמש הוא לכדו נשיא בית הדין הרבני הגדול; לא היה רב ראשי לישראל המכהן כדיין, או שהיה רב כזה אך נבצר ממנו למלא תפקידו, יהיו סמכויות נשיא בית הדין הרבני הגדול נתונות לותיק שבדייני בית הדין הרבני הגדול, ובין בעלי ותק שווה - לקשיש שבהם.

"נשיאים ואבות
בתי דין

(ב) בית הדין הרבני הגדול ידון בהרכב של לא פחות משלושה; בית דין שהחל לדון בענין מסויים בשלושה, רשאי להורות שהמשך הדיון באותו ענין יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של דיינים, ובהם הדיינים שהחלו בדיון.

(ג) יושב בדין נשיא בית הדין הרבני הגדול - הנשיא הוא אב בית הדין; בהרכב אחר - הותיק שבדייני אותו ההרכב הוא אב בית הדין, ובין בעלי ותק שווה - הקשיש שבהם.

(ד) שר הדתות, בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל, ימנה בכל בית דין רבני אזורי אב בית דין או אבות בית דין מקרב הדיינים של אותו בית דין; נתמנו בבית דין רבני אזורי שני אבות בית דין או יותר, ימנה שר הדתות, בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל, אחד מאבות בית הדין לשמש ראש אבות בית הדין.

(ה) בית דין רבני אזורי ידון בהרכב של שלושה דיינים; לא ישב בדין ראש אבות בית הדין או אב בית הדין, הותיק שבדייני אותו ההרכב ישמש אב בית הדין לאותה ישיבה, ובין בעלי ותק שווה - הקשיש שבהם.

(ו) לענין סעיף זה רואים את הותק לפי תאריך מינויו של הדיין לבית הדין הרבני הגדול או לבית הדין הרבני האזורי, הכל לפי הענין.

3. בסעיף 18 לחוק העיקרי, במקום "הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "רב ראשי לישראל".

תיקון סעיף 18

4. בסוף סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא "ואת סדרי ייצוגם של בעלי דין לפני בתי-דין רבניים על ידי מי שאיננו עורך-דין".

תיקון סעיף 27

5. אחרי סעיף 28 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 29

29. רב ראשי לישראל שאיננו מכהן כדיין, אין בכך כדי לגרוע מסמ-כויותיו ותפקידיו לפי הסעיפים 6 (א), 7 (ב), 8 (ד), 9 (א), 10, 13, 18, 19, 23 (א) ו-27; היה רק רב ראשי לישראל אחד, יהיו הסמכויות והתפקידים האמורים נתונים לו לכדו.

¹ ס"ח 179, תשט"ו, עמ' 68.

דברי הסבר

חוק זה, שתי מטרתו עיקריות לו: לשפר את ארגון בתי הדין הרבניים ולסלק את הקשיים העשויים להתעורר הן כשרב ראשי לישראל חדל לכהן כדין והן כשמשרתו של אחד משני הרבנים הראשונים לישראל התפנתה.

מוצע ששני הרבנים הראשיים לישראל יהיו נשיאי בית-הדין הרבני הגדול; שבכל בית דין רבני אזורי יתמנה אב בית הדין; ואם נתמנו כבית דין רבני אזורי יותר מאב בית דין אחד, יתמנה אחד מהם לראש אבות בית הדין. כן מוצע להסדיר בחוק את מספר הדיינים שבו ידונו בתי הדין הרבניים, ומי מהדיינים היושבים בדין ישמש אב בית-הדין באותה ישיבה (סעיף 8 לחוק הדיינים). הוראות אלה דומות בתכנן להוראות המקבילות של חוק השופטים, תשי"ג-1953, וחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957, באותם הענינים.

אשר לתפקידי הרבנים הראשיים לישראל כנשיאי בית הדין הרבני הגדול, מוצע שאם אחד מהם חדל לכהן כדין - מפני שפרש לקיציבה או מאחת הסיבות האחרות המנויות בסעיף 14 לחוק הדיינים - ישמש הנותר לבדו נשיא בית-הדין הרבני הגדול; ואם שניהם אינם מכהנים כדיינים, יהיו הסמכויות של נשיא בית-הדין הרבני הגדול נתונות לותיק שבדייני אותו בית הדין (סעיף 8 (א)).

ביחס לתפקידים הלא-שיפוטיים שהרבנים הראשיים לישראל ממלאים על סמך חוק הדיינים - לפי הסעיפים המנויים בסעיף 29 המוצע - מוצע להבהיר שרוב ראשי לישראל יוכל למלא אותם גם כשהוא איננו מכהן כדיין; ומוצע שאם התפנתה משרתו של אחד משני הרבנים הראשיים, יהיו אותם התפקידים נתונים לרב הראשי הנותר, גם כשהוא איננו מכהן כדיין.

הסמכות להציע מועמד לתפקיד של דיין, לפי סעיף 7 (ב), תהיה מעתה נתונה לכל אחד משני הרבנים הראשיים לישראל, וכן הבעת הדעה בקשר למילוי של תפקיד ציבורי על ידי דיין, לפי סעיף 18.

התיקון לסעיף 27 בא לחאם את הייצוג בפני בתי הדין הרבניים להסדר שהונהג בסעיף 28 לחוק הקאדים, תשכ"א-1961, לגבי הייצוג בפני בתי-הדין השרעיים.

אלה הסעיפים של חוק הדיינים שהצעת חוק זו באה לתקן או שהם מאזכרים בה: 6 (א), 7 (ב), 8, 9 (א), 10, 13, 18, 19, 23 (א) ו-27.

6. (א) ועדת המינויים (להלן - הוועדה), תהיה של 10 חברים: שני הרבנים הראשיים לישראל; שני דיינים שייבחרו על ידי חבר הדיינים לשלוש שנים; שר הדתות וחבר אחד של הממשלה שייבחר על ידיה; שני חברי כנסת שייבחרו על ידיה בבחירה חשאית ויכהנו כל עוד הם חברי הכנסת, ואם תמה כהונת הכנסת - עד שתבחר הכנסת החדשה חברים אחרים במקומם; שני עורכי דין העובדים במקצועם, שייבחרו על ידי המועצה המשפטית לשלוש שנים.

7. (ב) אלה רשאים להציע מועמדים: שר הדתות; שני הרבנים הראשיים לישראל; שלושה חברי הוועדה כאחד.

8. (א) הרבנים הראשיים לישראל ישמשו בתוקף תפקידם אבות בית הדין הרבני הגדול לפי חור שייקבעו ביניהם.

(ב) אבות בתי דין יתמנו על ידי שר הדתות בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל, איש איש מקרב הדיינים של אותו בית דין.

(ג) עיר שיש בה בית דין רבני אזורי המורכב ממספר בתי דין, ימנה שר הדתות בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל אחד מאבות בית הדין שימנה ראש אבות בתי הדין בעירו.

9. (א) שר הדתות רשאי, בהסכמת המועמד ותרבנים הראשיים לישראל, למנות דיין של בית דין רבני להיות דיין בבית הדין הרבני הגדול לתקופה מסויימת.

10. מי שנתמנה דיין חייב, בטרם ישב בדין, להצהיר בפני נשיא המדינה ובמועמד הרבנים הראשיים לישראל, הצהרה זו:

"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל, לשפוט את העם משפט צדק, לא להטות משפט ולא להכיר פנים."

13. שר הדתות יקבע, בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל ובהתייעצות עם שר המשפטים, את סדרי המינהל של בתי הדין הרבניים וימנה על ביצועם אחד הדיינים שימנה אחראי בפניו.

18. דיין לא יהיה חבר בכנסת או במועצה של רשות מקומית או במועצה דתית; אולם רשאי הוא, בהסכמתו ובהסכמת שר הדתות, למלא באורח זמני תפקיד אחר מטעם המדינה או למלא תפקיד ציבורי אחר, אם לדעתם ולדעת הרבנים הראשיים לישראל, אין הדבר פוגע במעמדו כדיין.

19. ראה שר הדתות צורך, מסיבות מינהליות, להעביר דיין דרך קבע לבית דין רבני שבמקום אחר, יקבל תחילה את הסכמת הרבנים הראשיים לישראל לאותה העברה.

23. (א) הוגשה על דיין קובלנה על פי סעיף 21, או הוגשה נגדו תביעה פלילית, רשאים הרבנים הראשיים לישראל להשעות את הדיין לתקופה שימצאו לנכון.

27. שר הדתות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, לרבות קביעת אגרות שישולמו בבתי דין רבניים; שר הדתות רשאי, בהתחשב עם הצעת הרבנים הראשיים לישראל ובהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע בתקנות את סדרי הדיון בבית הדין המשמעתי.

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם חבר הכנסת:

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 6), תשכ"ה-1965

1. בסעיף 23 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו-1955¹, בסופו יבוא:
"אלמנה המקבלת קיצבה לפי סעיף 20 (1) או לפי סעיף 22 (1), והזכאית לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953², לקיצבת זיקנה וגם לקיצבת שאיר ובחירה באחת מהן לפי סעיף 64 לאותו חוק, לא יחולו עליה הוראות סעיף זה."

2. חוק זה יחול מיום כ"ח באדר ב' תשכ"ה (1 באפריל 1965) ואילך, גם על אלמנה שקיבלה קיצבה כאמור בסעיף 1 לפני פרסום חוק זה ברשומות.

ד ב ר י ם

חוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו-1955, בסעיף 23 שבו, קובע כי אם אדם זכאי לקיצבה לפי החוק, כלומר פנסיה של עובד מדינה, והוא זכאי גם לקיצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953, הרי תנוכה מהפנסיה מחצית קיצבת הביטוח שהוא זכאי לה או שליש מסכום הפנסיה, הכל לפי הסכום הקטן יותר. כן נזכרות בסעיף זה הוראות הפחתה נוספות רות דומה.

החוק מורה כי עובד שנפטר בזמן שירותו תשולם הפנסיה. בין היתר לאלמנתו בשיעור של ארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת ואילו עובד שנפטר לאחר צאתו לפנסיה, תהיה אלמנתו זכאית לחמישים אחוז מהפנסיה.

אין כל הצדקה, שאלמנה המבוטחת מכוח עצמה בביטוח לאומי - וביחוד עקרות בית או נשים עובדות - תופלה לרעה, ומשנפטר בן-זוגה, שהיה עובד מדינה, ינכו מהפנסיה שהיא זכאית לה מכוח הנפטר את הסכומים הנ"ל. אילו לא נפטר בן-הזוג היה הוא מקבל את הפנסיה במלואה, ובת-זוגו היתה מקבלת את קיצבת הזקנה לה היא זכאית. עתה, משנפטר בן-הזוג עובד המדינה, מפחיתים סכום זה ללא כל הצדקה סבירה, מה עוד שהאלמנה ממילא אינה מקבלת את מלוא שיעור הפנסיה.

לפיכך מוצע התיקון לחוק כך, שהוראות הניכוי לא יחולו על המקרה בו מקבלת אלמנה קיצבת זיקנה מכוח עצמה ופנסיה מכוח בן-זוגה, שהיה עובד מדינה ונפטר.

חברת הכנסת: רות הקטין

1 ס"ח תשט"ו, עמ' 135; תשכ"א, עמ' 51, עמ' 173; תשכ"ג, עמ' 59; תשכ"ד, עמ' 64; תשכ"ה, עמ' 120.
2 ס"ח תשי"ד, עמ' 6.